

BIỆN PHÁP QUẢN LÝ GIÁO DỤC KỸ NĂNG SỐNG CHO HỌC SINH HIỆN NAY

Đặng Thị Hiền
Trường Cao đẳng Lào Cai

Tóm tắt: Giáo dục kỹ năng sống cho học sinh là quá trình tác động có mục đích, có kế hoạch của các lực lượng giáo dục trong và ngoài nhà trường đến học sinh nhằm giúp các em có hiểu biết về cuộc sống, có hành vi ứng xử đúng mực trong mọi quan hệ xã hội, hình thành nhân cách có phẩm chất, hoàn thành tốt nhiệm vụ học tập và rèn luyện. Bài viết trình bày các biện pháp quản lý hoạt động giáo dục kỹ năng sống cho học sinh hiện nay.

Từ khóa: Biện pháp quản lý, giáo dục kỹ năng sống, học sinh

MANAGEMENT MEASURES FOR LIFE SKILLS EDUCATION FOR STUDENTS TODAY

Dang Thi Hien
Lao Cai College

Abstract: Life skills education for students is a purposeful and planned process carried out by educational forces both inside and outside the school. Its goal is to help students gain knowledge about life, develop appropriate behavior in various social relationships, and form a well-rounded personality with good qualities to successfully fulfill their learning and training tasks. This article presents management measures for organizing life skills education activities for students in the current context.

Keywords: management measures, life skills education, students

Nhận bài: 26/03/2025

Phản biện: 20/04/2025

Duyệt đăng: 24/04/2025

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Giáo dục đạo đức và giá trị sống, rèn luyện kỹ năng sống trang bị hiểu biết xã hội cho học sinh. Học sinh gặp nhiều khó khăn trong đời sống tâm lý. Vì vậy, tăng cường giáo dục kỹ năng sống cho học sinh ở các trường học nhằm giúp học sinh vượt qua những khó khăn tâm lý, trưởng thành hơn, có khả năng định hướng cho phát triển để trở thành người có ích cho xã hội.

Hoạt động giáo dục kỹ năng sống cho học sinh ở trường học đã được quan tâm hơn, nhưng chủ yếu mang tính tự phát, chưa mang tính chính thống. Việc dạy và học kỹ năng sống ở các trường được tổ chức khác nhau, có trường thuê trung tâm dạy kỹ năng sống cho học sinh có trường giáo viên đưa giờ dạy kỹ năng sống vào các tiết sinh hoạt lớp, chào cờ; có trường dạy tích hợp vào các giờ dạy các môn khoa học khác. Như vậy, quản lý giáo dục kỹ năng sống cho học sinh ở các trường học còn nhiều bất cập, thiếu đồng bộ và chưa đáp ứng được yêu cầu đổi mới giáo dục hiện nay. Hoạt động quản lý giáo dục kỹ năng sống chưa phát huy tính năng động, sáng tạo của giáo viên; chưa gắn kết được vai trò của các lực lượng giáo dục trong nhà trường, hoạt động này chưa chỉ đạo tổ chức hoạt động, thực hiện phương pháp nội dung hình thành kỹ năng sống cho học sinh ở các nhà trường một cách hệ thống.

II. NỘI DUNG NGHIÊN CỨU

2.1. Một số khái niệm liên quan

Khái niệm giáo dục kỹ năng sống: là một quá trình được thực hiện trong nhà trường, với sự tác động sư phạm có mục đích, có kế hoạch của nhà trường đến học sinh, nhằm hình thành ở các em những kỹ năng tâm lý – xã hội, giúp học sinh có biết thích nghi với hoàn cảnh sống, làm chủ bản thân, giải quyết tốt những vấn đề trong cuộc sống, xây dựng và phát triển các mối quan hệ xã hội tốt đẹp.

Quản lý giáo dục kỹ năng sống cho học sinh: là hệ thống những tác động tự giác (có ý thức, có mục đích, có kế hoạch...) của chủ thể quản lý (hiệu trưởng, phó hiệu trưởng) trường học đến đội ngũ giáo viên, nhân viên, học sinh và các lực lượng khác tham gia giáo dục trong và ngoài nhà trường đó, nhằm thực hiện có chất lượng và hiệu quả mục tiêu giáo dục kỹ năng sống cho học sinh đã được đề ra. Quản lý giáo dục kỹ năng sống cho học sinh là hoạt động của cán bộ quản lý nhằm tập hợp và tổ chức các hoạt động giáo dục kỹ năng sống của giáo viên, học sinh và các lực lượng giáo dục khác, huy động tối đa các nguồn lực xã hội để nâng cao chất lượng giáo dục kỹ năng sống cho học sinh nhà trường.

Quản lý giáo dục kỹ năng sống chính là những công việc của nhà trường mà cán bộ quản lý trường học thực hiện những chức năng quản lý để tổ chức, thực hiện giáo dục kỹ năng sống. Đó chính là những hoạt động có ý thức, có kế hoạch và hướng đích của chủ thể quản lý tác động tới

các hoạt động giáo dục kỹ năng sống cho học sinh nhằm thực hiện các chức năng, nhiệm vụ mà tiêu điểm là quá trình giáo dục và dạy kỹ năng sống cho học sinh.

2.2. Các biện pháp quản lý giáo dục kỹ năng sống cho học sinh hiện nay

2.2.1. Tổ chức tuyên truyền, nâng cao nhận thức cho cán bộ quản lý giáo dục, giáo viên về tầm quan trọng của giáo dục kỹ năng sống cho học sinh

Biện pháp nhằm giúp các lực lượng quản lý, giáo dục kỹ năng sống cho học sinh hiểu đúng về ý nghĩa, lợi ích của hoạt động giáo dục kỹ năng sống cho học sinh để họ đồng thuận, hành động tự giác và đúng mục đích, tạo sự tương tác tích cực giữa chủ thể quản lý giáo dục và chủ thể nhận thức. Từ đó, đưa nội dung giáo dục kỹ năng sống vào nhà trường hiệu quả hơn.

Nội dung và cách thực hiện:

Tổ chức cho cán bộ quản lý, giáo viên quán triệt các chỉ thị, nghị quyết, chủ trương của Đảng về phát triển GD&ĐT, mục tiêu đổi mới giáo dục phổ thông và giáo dục kỹ năng sống cho học sinh. Tiếp tục thực hiện có hiệu quả các cuộc vận động, các hội thi, phong trào thi đua gắn với giáo dục kỹ năng sống cho HS. Thu hút sự ủng hộ, tham gia của phụ huynh học sinh và các lực lượng giáo dục trên địa bàn tham gia giáo dục kỹ năng sống cho học sinh.

2.2.2. Xây dựng kế hoạch quản lý hoạt động giáo dục kỹ năng sống phù hợp với yêu cầu đổi mới giáo dục

Biện pháp giúp cho hoạt động quản lý đảm bảo được tính chủ động, tính hệ thống, khoa học và tính hướng đích của các hoạt động, giúp cho các hoạt động được tổ chức hiệu quả hơn, không chồng chéo với các hoạt động khác của nhà trường.

Nội dung và cách thực hiện:

Nội dung của biện pháp này gắn với nội dung của chức năng kế hoạch hóa trong hoạt động quản lý, gồm: Xác định mục tiêu, nội dung các công việc trong giáo dục kỹ năng sống cho học sinh, các hình thức tổ chức giáo dục, lực lượng tham gia và sự phối hợp giữa các lực lượng; dự trù cơ sở vật chất, tài chính, tài liệu, thời gian, không gian thực hiện...; xây dựng kế hoạch giáo dục kỹ năng sống cả năm cho nhà trường và các lớp học có thể được tiến hành như sau:

Hiệu trưởng và nhóm chuyên môn giáo dục kỹ năng sống của trường cùng nhau phân tích tình hình của trường, ngành, địa phương, những thuận

lợi, khó khăn, mặt mạnh, hạn chế, tài chính, nhân lực,... để xác định rõ mục tiêu giáo dục cho từng giai đoạn cụ thể, dự thảo kế hoạch giáo dục cho năm học, học kì và từng tháng. Giáo viên thực hiện giáo dục kỹ năng sống cho học sinh căn cứ nhiệm vụ được giao, căn cứ dự thảo kế hoạch giáo dục kỹ năng sống của nhà trường, chủ động phối hợp với các cá nhân, tổ chức có liên quan, tổ chức các cuộc họp cần thiết, thống nhất và xây dựng dự thảo các kế hoạch chỉ đạo theo các nội dung nhiệm vụ mà mình phụ trách để lãnh đạo trường phê duyệt.

Xây dựng kế hoạch tổng thể cả năm cần gắn với các cuộc vận động tạo nên bầu không khí giáo dục vui tươi lành mạnh trong toàn trường và ở mỗi lớp học, hình thành nên một phong cách, nề nếp sinh hoạt của nhà trường.

2.2.3 Phân công giáo viên chủ động thiết kế chương trình, tổ chức giáo dục kỹ năng sống cho học sinh

Biện pháp giúp giáo viên chủ động hơn trong việc đổi mới phương pháp giáo dục kỹ năng sống cho học sinh và đảm bảo được yêu cầu chuẩn kiến thức, kỹ năng môn học.

Nội dung và cách thực hiện

Nghiên cứu các tài liệu giáo dục kỹ năng sống chuyên biệt và tài liệu tích hợp giáo dục kỹ năng sống trong các môn học đang được tích hợp hiện nay; phổ biến và tập huấn thực hiện; Xây dựng tài liệu (Kế hoạch, chương trình, quy chế đánh giá) để quản lý hoạt động giáo dục kỹ năng sống cho học sinh, trong đó nêu rõ yêu cầu thực hiện, hướng dẫn quản lý hoạt động giáo dục kỹ năng sống trong nhà trường. Thành lập nhóm chuyên môn giáo dục kỹ năng sống, lựa chọn các tài liệu khác từ những tổ chức giáo dục uy tín (UNESCO, UNICEF...) và kiểm tra đánh giá thực hiện giáo dục kỹ năng sống trong nhà trường.

Xây dựng chương trình giáo dục kỹ năng sống chi tiết cho từng khối lớp và đưa vào áp dụng thử trong một năm, sau đó đánh giá và điều chỉnh ...; Gợi ý phương thức tổ chức bồi dưỡng phương pháp giáo dục kỹ năng sống cho tất cả giáo viên trong trường, xây dựng nội dung bồi dưỡng: lý thuyết và thực hành các phương pháp giáo dục chủ động trong giáo dục kỹ năng sống.

Giáo viên tiếp cận các nguồn tài liệu hướng dẫn giáo dục kỹ năng sống của Bộ GD&ĐT. Khuyến khích giáo viên tham gia tập huấn về giáo dục kỹ năng sống để nâng cao khả năng sử dụng phương pháp giáo dục kỹ năng sống; có ý thức thay đổi

phương pháp giáo dục theo hướng tích cực hóa người học để đảm bảo hiệu quả giáo dục kỹ năng sống.

2.2.4. Đổi mới tổ chức thực hiện chương trình hoạt động giáo dục kỹ năng sống

Biện pháp nhằm phát huy tính chủ động, tích cực, sáng tạo giúp học sinh có khả năng hoạt động độc lập, tự đề xuất và giải quyết vấn đề trong các hoạt động cũng như khả năng tự đánh giá kết quả hoạt động của bản thân; củng cố và phát triển hành vi, thói quen tốt trong học tập và trong lao động; giúp học sinh hứng thú, tự giác tham gia các hoạt động xã hội, có niềm tin trong cuộc sống.

Nội dung và cách thực hiện

Đa dạng hóa các hình thức tổ chức hoạt động giáo dục kỹ năng sống cho học sinh thông qua các hoạt động sau: Đổi mới việc lồng ghép giáo dục kỹ năng sống vào hoạt động ngoài giờ lên lớp trong nhà trường; Đổi mới việc lồng ghép giáo dục kỹ năng sống vào các môn học. Tổ chức sinh hoạt chuyên môn để lựa chọn những bài phù hợp có thể lồng ghép giáo dục kỹ năng sống, thống nhất cụ thể các hoạt động cần được thực hiện lồng ghép trong tiết dạy, việc thực hiện gắn kết phải đảm bảo tính đồng bộ giữa các nội dung có liên quan trong một môn học, nhưng cũng có thể đặt ra những tình huống đòi hỏi học sinh vận dụng các kiến thức, kỹ năng môn học để giải quyết các vấn đề thực tiễn.

2.2.5. Quản lý hoạt động kiểm tra đánh giá kết quả giáo dục kỹ năng sống cho học sinh và thực hiện thi đua khen thưởng

Biện pháp giúp lãnh đạo nhà trường điều chỉnh

kế hoạch, nội dung, phương pháp tổ chức thực hiện các hoạt động giáo dục kỹ năng sống phù hợp đồng thời phát hiện nhân tố tích cực, các mô hình hoạt động giáo dục kỹ năng sống có hiệu quả để triển khai nhân rộng.

Nội dung và cách thực hiện

Lãnh đạo nhà trường xây dựng tiêu chí kiểm tra tập trung vào những nội dung: Bám sát chuẩn kỹ năng và thái độ hoạt động giáo dục kỹ năng sống theo từng chủ điểm, từng khối lớp; Đánh giá kết quả từng nội dung hoạt động cụ thể; Sự thành thực của học sinh trong ứng dụng các kỹ năng sống vào những điều kiện, hoàn cảnh thích hợp; Sự thay đổi hành vi, sự tiến bộ so với chính bản thân cá nhân người học; Sự ảnh hưởng của cá nhân đối với cộng đồng;

Phân công cán bộ, giáo viên phụ trách từng mảng chủ động tổ chức kiểm tra đánh giá theo nhiều cách như: Học sinh tự đánh giá kỹ năng sống của mình: thông qua trả lời phỏng vấn, trả lời các phiếu hỏi; đánh giá kỹ năng sống của học sinh.

Tổ chức rút kinh nghiệm giáo dục kỹ năng sống cho học sinh giữa các lực lượng của nhà trường, gia đình và đoàn thể trong các nhà trường và của địa phương.

III. KẾT LUẬN

Giáo dục kỹ năng sống cho học sinh là quá trình tác động có mục đích, có kế hoạch của các lực lượng giáo dục trong và ngoài nhà trường nhằm giúp học sinh có những kiến thức về cuộc sống, có hành vi ứng xử đúng mực trong các mối quan hệ xã hội, phát triển nhân cách đứng đắn, hoàn thành tốt nhiệm vụ học tập, rèn luyện.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- Ban Chấp hành TƯ (2013), *Nghị quyết số 29- NQ/TƯ về đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo*. Hà Nội.
- Nguyễn Thanh Bình (2013), *GD KNS cho HS phổ thông*, NXB ĐHSP. Hà Nội .
- Bộ Giáo dục và Đào tạo (2015). *Công văn số 463/ BGDDTGD TX về Hướng dẫn triển khai thực hiện GD KNS tại các cơ sở GDMN, GDPT, GDTX*. Hà Nội
- Nguyễn Thị Hồng Cẩm (2019), *Quản lý GDKNS cho học sinh trường THCS Nam Phong xã Nam Phong, Huyện Phú Xuyên, Thành phố Hà Nội*.